

Szerkesztőségi iroda:
Csik-Szereda
György Jakab Márton
könyvkereskedése
hová
lap szellemi részét illető
közlemények,
előfizetési pénzek és hír-
detések küldendők.

CSIKI LAPOK

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.
MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN.

Előfizetési ár:
Egész évre 4 frt.
(Külföldre) 6 frt.
Félévre 2 frt.
Negyedévre 1 frt.
Hirdetési díjak
a tegolcsóban számítottak
Helygondjártól külön minden
beiktatásnál 30 kr.
Nyilvántartási díjak
soronként 10 kr-ért közöl-
tetnek.

Zavaros fogalmak a vasutépítésről.

A vasutépítkezésből kifolyólag azt látjuk és tapasztaljuk, hogy sok tekintetben zavaros fogalmak kerülnek felszínre. Így mindenek előtt, hogy a legkisebb dolgon kezdjük, az a sereg alvállalkozó, kik már hetek, sőt hónapok óta várják az építkezési fővállalkozótól, hogy valamely munkára nézve megegyezhessenek, továbbá a számos barakos is, mind azt hiszi, hogy a helyi érdekesség által alakított csiki vasut építkezési és élelmezési részvénytársaság nekik halálos ellensége s ő az okozója, ha nem jutnak üzlethez.

Ez a fogalomzavar az alvállalkozókkal szemben abból származhatik, hogy az alvállalkozók nem ismerik a csiki részvénytársaság célját és feladatát. A helyi érdekesség ugyan is csupán a vasutépítkezéshez szükségesre vállalkozik. E cikkek tekintetében pedig teljesen jogosult és indokolt az érdekesség azon kívánalma, hogy azok tekintetében a szükségletet a helyi érdekesség fedezze és ne az idegenek. Munkára tehát, szorosabb értelemben vett építési munkálatra nem vállalkozik a társaság és így az alvállalkozók ellenében versenyző társ nem is lehet.

A mi az élelmezést illeti, a tekintetben kétségtelenül a részvénytársaság elsőbbségi joga eltagadhatatlanul fenn áll. Ezen a téren az idegen barakosok nem is léphetnek fel versenyző társul, mert hisz egyrészt italmérségi engedélyt idegenek a helyi érdekességgel szemben a törvény szerint nem is kaphatnak, másrészt pedig az építési fővállalat már át is adta a vonal mentén az élelmezést a társaságnak. Azonban úgy tudjuk, nem idegenkedik attól az eszmétől, hogy a barakosok szolgálatát igénybe vegye, ha az egyes barakos becsületességével, mérsékelt igényével és garancia képességével a rész-

vénytársaságnak megnyeri a bizalmát. Ez esetben semmi elvi kifogás nincsen az iránt, hogy velük szerződésre lépjen.

Nem kevésbé zavaros egész megegyeztet a fogalom a tekintetben is, hogy a vasut tényleges építkezése miért nem kezdetik meg. Mindenkinek ugyszólván az ajkán van az ige, hogy nem látjuk a mezőkön a vasuti munkásokat. A kinek azonban fogalma van arról, hogy egy ily nagy és óriási nehéz vállalatnak a szervezése, a személyzetnek a beállítása mennyi időt és körültekintést igényel, az nem is fog csodálkozni azon, hogy ha ezen az őszön a mezőkön és réteken talán nem is fogunk látni munkás csoportokat dolgozni. Hiszen a vállalatnak legelső dolga a tervek elkészítése, mert hisz részletes tervek nélkül, különösen azok miniszteri jóváhagyása nélkül nem is dolgozhatnak. Már most ha tekintetbe vesszük, hogy a tervek elkészítése egy bizonyos időt vesz igénybe, hogy azoknak az államvasutak és miniszterium retortáin keresztül kell menniök, nem lehet semmi feltűnőt találni abban, ha ebben az évben nagyon sok munkát, legalább az Olt völgyében nem fogunk látni. Egy további nagy előkészület a munkálatokra, az anyagok beszerzésére. Ez iránt folytak is a tárgyalások. Tudomásunk szerint az építkezési fővállalat a téglá és mészt tekintetében megegyezésre jutott a részvénytársasággal, és így evidens, hogy mind azon privátusok, kiknek téglá készletük van, vagy a kik ilyenek feldolgozására vállalkoznak, közvetlen a részvénytársasággal kell érintkezésbe lépniök.

Az egyéb előmunkálatok közül tudomásunk szerint egy pár alvállalkozó már kötött szerződést. Ugy tudjuk, hogy a cement-szállítás tekintetében is több csiki fuvaros összeállott és nagyobb szolgálati kötelezettséget vállalt magára. Az Udvarhelyről beszállítandó anyagokra nézve egy nagy fuvarossal történt megállapodás, ki külön-

ben a megyében levő anyagokat is az előállítási helyről a szükségleti helyre vinni nagyrésztben köteles leend.

Mire e sorok napvilágot látnak, körünkbe lesz az egyik építési fővállalkozó, Fischer Henrik is, a ki minden valószínűség szerint ezuttal hosszabb időig fog itt maradni, s kétségkívül tapasztalatai a vasut építés terén, valamint erélyes és gyors elhatározási ereje nagyban közre fog működni az iránt, hogy az építés tekintetében még függő kérdések mielőbb megadassanak.

Erre kétségtelenül szükség is van, mert a csikszereda-sepsiszentgyörgyi vonalrészre nézve még mindig nem döntött a miniszter. A beérkezett négy ajánlat közül Braun és társaié a legolcsóbb ajánlat.

Ez az építkezési csoport a háromszékmegyei érdekesség csoportja. Ajánlataik 100 ezer forintnál nagyobb összeggel olcsóbb azon ajánlatnál, melyet a csikszereda-gyimesi vonal építési fővállalkozói nyújtottak be. Ez utóbbiakhoz közeledik a Gregersen G. és fiai ajánlata, mely alig egy pár ezer frttal drágább, mint a jelenlegi fővállalkozóké. Az bizonyos, hogy itt erős küzdelem lesz. — Mert a legolcsóbb ajánlat mellett nem csak az árak olcsósága szól, hanem az is, hogy e csoport a háromszékmegyei érdekességet képviseli s köztük a háromszékmegyei főispán igen tevékeny és nagy befolyású ember. A jelenlegi építkezési fővállalat mellett pedig nagy súlyjal esik a mérlegbe az, hogy egyrészt jó üzleti hírneve, másrészt pedig azon előnye van, hogy már egy vonalrész megkapván, vele szemben az elszámolás és felügyelet egysége az államvasutakra nézve könnyebb.

De nem hagyható figyelmen kívül Gregersen G. és fiai cégnek nagy tekintélye sem, ők hosszú idő óta az egyedüli magyar nagy vasuti vállalkozók, kikkel szemben az állam egy kis méltányossági kötelezettséggel is tartozik. Nagy és fontos

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCZÁJA.

Aratáskor.

Ira: Fülei Szántó Lajos.

Arany kalászos téreken suhog a sarló, peng a fényes kasza.

Aratnak.

Az aggodalmat megnyugvás, a reményt való váltja fel az érett kalászkokkal. S habár a remény a „földiekkel játszó égi tünemény“ csak ritkán elégti ki az elkényeztetett vágyakat, a fáradságnak, a tisztas munkának mindenkor megvan és édes a gyümölcse.

Az aratás a munka ünnepe. A gyümölesszedés nem jár hangulat nélkül. Bizonyos ünnepies érzést fakaszt a szivekben. A gazdák megilletődött arczáról leolvashatni: Áldott legyen az Isten, ki velünk volt a nehéz munkában!

Suhog a sarló, peng a fényes kasza. Vidám arató leányok — kik már „nem gyengék a sarlóra“ — mókáznak, nótáznak:

Csengjen, pengjen a sarló
Léptünkön jár a tarló.
Itt jártasd a szemedet,
Ne vágd el a kezedet.

A munkának mindig meg van a maga derüje. Innen van az is, hogy a nép munkájának nyomán dal fakad; hogy a nép verset költ, mesét sző, kacsaag, anekdótázik... Így láttam én ezt a patriár-

kális rendszerben, melyben a nép él. Ő van legközelebb a természethez, az igazsághoz.

Benne és általa látjuk a nagy igazságot: munkára születünk!

Ez az élet nagy filozófiája.

A restség mindenkor szolgáshoz vezetett, a szorgalom függetlenséget teremt. Inkább megörnyedni a munka terhe alatt, mint a kegyelem kenyér járma alatt nyögni.

A munkátlanságot az élet, a természet büntetni szokta. Hol elfogyott a kenyér, ott könnyen fogy a becsület is.

A munkának száraz kenyér is édes falatot nyújt. Mig a lusta a fény, pompa, gazdagság között unatkozik.

A boldogság titkát ebben az igazságban kell keresniünk.

Suhog a sarló, peng a fényes kasza. Szép buzakeresztekkel rakodik meg a föld. A jó édes anya táplálékot kínál éhes gyermekeinek.

Az életadó föld „élet“-et nyújt.

Nincs a világ sok nyelvében szebb, találóbb átvitt értelmű kifejezés, mint mikor a nép grammatikája a buzát „élet“-nek nevezi.

Mintha csak a „Miatyánk“ negyedik kérését aposztrofálná: Add meg nekünk mindennapi kenyérünket!

Ha kenyérünk van, élelmünk is megvan.

Az első élettel született meg a föld szeretete is. A lélek legtisztább érzelmé, rajongó lelkesedése a föld iránt, hol bölcsönket ringatták, hol szeretteink

élnék, hol egykor sirunk domborul. Földet mindenütt találtak, de a hazát csak itt kereshetitek:

„Tudjátok-e mi a haza?
Az a játszóhely a dombon,
Hol labdázunk, kergetődzünk, —
A haza az édes otthon
Az a falu, az a város,
A hol veszzszo lovagoltunk;
Az a határ, hol kalappal
Tarka szárnyu lepkét fogtunk
Bárhova visz szerencséték,
Ezt a hazát szeressétek!“

Suhog a sarló, peng a fényes kasza. Üdvözöllek hazám szerető, munkás népe azon a földön, mely hatalmunk alapját képezi!

A te földmunkád adja mindenkor a legegészségesebb vért nemzetünk ereibe.

Jaj az országnak, hol ez a vér megromlik!

Te álltál mindig legközelebb e drága földhöz. Te is képeztél legfőbb erősségét. Egy boldog és nagy jövő méltó örököse vagy. Szeresd e mindent adó hazát!

„Vitéz kard vasából
Műveld ezt a földet...
Szebb láncczal e földhöz
Tégedet mi köthet?“

Suhog a sarló, peng a fényes kasza. Minél magasabb a műveltség, annál nemesebb a munka. Becsüljük meg ezt és dolgozzunk. Dologhoz szokott kéznek holtig akad munkája...

Áldás a földre! Áldás a munkára!

momentumok tehát azok, melyek a három legkedvezőbb ajánlattevők egyike vagy másika mellett felhozhatók. Ezeknek mérlegelése nem tartozik reánk, hanem igenis jogosult és helyén levő annak hangoztatása, hogy a kereskedelmi miniszter ur ne halassza a döntést oly hosszúra, mint az első vonalrészlet tette, mert az a csekély árendedél, a mit az egyik vagy másik ajánlatból lefaraghat, nevétséges csekély azon kárösszeghez képest, mely a vasut késői megkezdéséből ugy magára az építkezésre, mint a Székelyföldre hárulnak.

A megyei közigazgatási bizottság üléséről.

Csik-Szereda, aug. 11.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága rendes havi ülését ma tartotta meg Mikó Bálint főispán ur elnökelete alatt, melyen a tagok közepes számban vettek részt.

I. Előadói jelentések.

A szakelőadók jelentéseiből kiemeljük a következőket:

Az alispáni jelentés szerint csupán az alispáni iktatóra mult hóban 1034 ügydarab érkezett be s abból 997 nyert elintéztést; marhalevél úrlap kiadatott 8700 db, fegyverszabadalom 2, utlevél 15 napra szóló 9, egy évre érvényes 166.

Az árvászeki elnök jelentése szerint árvászeki iktatóra 384 ügydarab adatott s abból 348 elintéztetett. Gyámi számadás beérkezett 12, gyámság alá került 48, hivatalból és saját kérelmére felszabadított 14 árva.

A gyámpénztárba befolyt 3991 frt 96 kr, ebből kiadatott az árváknak 3106 frt 83 kr, tökécsített 600 frt, maradt a hó végén készpénz 285 frt 12 kr.

A megyei főorvos jelentése szerint a közegészségi állapot július havában a megelőző havinál nem volt kedvezőtlenebb. A fertőző betegségek közül járványosan a roncsló toroklob Csomafalván 10, Gyergyó-Szentmiklóson 5 betegedési esettel; a kanyaró Alfaluban 12 betegedési esettel fordult elő.

A szeredai közkórházban 53 beteg ápolatott, kik közül meggyógyult 45 és további ápolás alatt maradt 18 beteg.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint az 1895. évi adókiivetés, a hadmentességi díj és tegeveradó kivételével, teljesen befejeztetett.

A mult hónapban befolyt egyenesadóba 15358 frt 71 kr, hadmentességi díjba 24 frt, bélyeg- és jogilletékbe 2972 frt 27 kr, fogyasztási és italdóba 18928 frt 73 kr és dohányjövédékbe 21369 frt 82 kr, összesen 58653 frt 53 kr s így 5781 frt 92 krral több, mint a megelőző hónapban.

Az építészeti hivatalfőnök jelentése szerint a megye területén lévő állami és törvényhatósági közutak állapota a mult hóban jó volt.

A fedanyag szállítás az egész vonalon jól előre haladt, s csak most az aratás beálta miatt mutatkozik szünet.

A kir. ügyész jelentése szerint a megye területén lévő bírósági fogházak mult havi személyforgalma 132 volt s ebből elítélt 115. Büntetés idejét kitöltötte 77. maradt letartóztatva 38. Büntetés följelentett 60, melyek között különös fontossággal bíró nem fordult elő.

A kir. tanfelügyelő szabadságon lévén, jelentést nem terjesztett elő.

Az egyes jelentések észrevétel nélkül tudomásul vétettek.

2. Folyó ügyek.

Igazságügyminiszter urnak azon leirata, melyben értesítette a bizottságot, hogy a közigazgatási bizottságba a tisztügyiész akadályoztatása esetére póttagul Koncz Albert k.-vásárhelyi alügyészt rendelte ki — tudomásul vétetett.

Ditró község képviselőtestületének az ottani polgári fiúiskola kilátásba helyezett államosítása iránt beadott kérése indokolt felirattal vallás- és közoktatási miniszter urhoz felterjesztetni határozatott.

Gál Endre t. ügyész erdőrendészeti bizottsági alelnöknek elhalálózása folytán ezen állásra szavazattöbbséggel Nagy Sándor h. tisztü ügyész választatott meg.

Földmívelési miniszter ur a Szt.-Péter egyházmegyét alkotó 4 község bálványosi erdejének egyszerre szándékolt eladása iránti felterjesztésre tagadó választ adván, utasította a bizottságot, hogy az erdőhivatal, esetleg az erdőfelügyelőség felhasználásával eszközözendő ni helyi szemle s pontosabb felvételek alapján nyilatkozzék az iránt, vajjon az ezen erdőkre vonatkozó ideiglenes gazdasági tervjavaslatához tartozó állab leirásai adatok az 1887. óta beállott természetszerű leszámításával helyesek-e, s ha igen, az ezen állab leirásban 61—80 és 41—60 éveseknek jelzett állabokban átlag hány darab tulkoros, haszonnal tovább fenn nem tartható törzs fordul elő holdankint, s ezen törzsek a fiatalabb életképes csoportok közül ki-

használhatók-e a nélkül, hogy ez által az elérhető haszonnal arányban nem álló károk ne idéztetnének elő?

Kiemeli továbbá nevezett miniszter ur, hogy mivel a nevezett községek közös képviselőtestületének azon határozata, melylyel kimondotta, hogy az egész erdő talajjal együtt a visszavásárlási jog fentartása mellett örökön eladassék, nem egyéb a törvényes rendelkezések nyilvánvaló kijátszásánál; ez pedig a birtokos községek helyesen felfogott érdekeinek megrovása végett is lehetőleg megakadályozandó: a vármegye törvényhatósága vagyonfelügyeleti joga érvényesítendő s az idevonatkozó képviselőtestületi határozattól a jóváhagyás megtagadandó, de egyuttal mennyiben az értékesítési viszonyok a közel jövőben javulást mutatnának, az erdő fokozottabb mérvben való kihasználása iránt javaslat teendő.

A leirat tudomásul vétetett s megfelelő eljárás végett az erdészeti bizottságnak kiadatni határozatott, de egyuttal a tulkoros erdőknek a vasuti közlekedés megnyitásával egy tömbbe leendő eladása engedélyezése céljából felirat küldése mondatott ki.

Kaszab Soma és társa csobányosi fűrészgyárosok által a fűrészteleptől a Rugát tetőig építendő iparvasutnak e hó 13-án történt közigazgatási bejárásához a bizottság képviselőjére dr. Fejér Antal küldetett ki.

A megyei polgári leányiskolához Csikszentmártoni Márton Anna okleveles tanítónőnek az iskolaszék által lett megválasztása jóváhagyatott.

3 Indítványok.

Ifj. Molnár József indítványozza, hogy tekintettel arra, miszerint az italmérsi engedélyek megadásánál az 1888. évi 35. t.-cz. 6-ik szakasza értelmében hasonló feltételek mellett a helybeli illetőségűeknek előny adandó; tekintettel továbbá arra, hogy a pénzügyigazgató ur a hozzá intézett interpellációra adott válasza szerint a csiki vasutépítkezési és élelmezési részvénytársaságnak, mint helybeli illetőségűeknek a vasutépítés idejére az italmérsűeknek a munkások részére barakkokban leendő kiszolgáltatása végett, az italmérsi engedély kiadása iránt határozott feleletet nem adott; tekintettel arra is, hogy ez által a vasuti munkások részére az ital kiszolgáltatás szükséglete ki lesz elégítve; továbbá, hogy a kiméréseknek tulságos nagy száma ugy közrendőri, mint közbiztonsági szempontból aggályos; tekintettel végül arra, hogy az 1888. 35. t.-cz. 8-ik §-a szerint a meglévő kimérések száma a szükség követelményeinek megfelelőleg apasztható és így a kiadott engedélyek a hivatkozott t.-cz. 10. §-a szerint el is vonhatók: mondja ki a bizottság, miszerint elvárja a pénzügyigazgatótól, hogy a jövő ülésre előterjesztést tesz a bizottsághoz a vasutépítésre való tekintetből kiadott újabb italmérsi engedélyekről, az engedélyesek neveiről és illetőségéről, valamint arról, hogy nincs-e szándékában a többzser hivatkozott törvény 10. §-a értelmében az idegen illetőségűek részére kiadott kimérések számának apasztása végett a kezdeményező lépéseket megtenni.

Az indítvány elfogadtatott s jelentéstétel végett a pénzügyigazgatónak kiadatott.

Indítványoztatott továbbá, hogy a kormányhoz kérdés intéztessék, miszerint bir-e tudomással arról, hogy a vármegye határszéli területén Preszekártól Tölgyesig egy Romániából ide átjött molle postakocsi szállítást eszközöl a nélkül, hogy az engedély az itteni hatóságoknak felmutatott volna.

Ezen indítvány szintén elfogadtatott.

Végül a megye alispánja indítványozza, hogy tekintettel arra, miszerint Biró Ábrahám mindszenti erdőőr Kóstelekben még május havában egy oláh embert lelőtt s még ez ideig vizsgálati fogóságban van, mely hosszadalmas eljárás a közügyre s az erdőőri szolgálatra bémítólag hat: kéressék meg az igazságügyi miniszter ur ő umga, hogy a kir. törvényszéket a vizsgálat gyorsabb befejezésére utasítsa.

Az indítvány határozattá emeltetett s a felirat küldése kimondatott.

Ezekon kívül még néhány kisebb jelentőségű ügy tárgyalatván le, a gyűlés délután 1/21 órakor véget ért.

KÜLÖNFÉLÉK.

Tanfelügyelő helyettesítés. A vallás- és közoktatási miniszter Szabó Géza csikmegyei tanfelügyelőnek egészsége helyreállítására e hó 11-től kezdődőleg 6 heti szabadságidőt engedélyezett s helyettesítésével Böjthy Endre megyei árvászeki elnököt bizta meg.

Arany lakodalom. Csik-Szentmártoni Keresztes Gábor 1848—49-es honvéd hadnagy folyó hó 4 én tartotta házasságának 50 ik évfordulóját Csik-Szentmártonon a róm. kath. egyházban nejevel Szász Katalinnal. Még sok boldogságot kívánunk a szabadságharczos aggnak és életpárjának!

Színészet. Deák Péter, a délvidéki színtársulat igazgatója 14 férfi és 14 nő nőtághól álló jól szervezett társulattal Borszékéből Gyergyó-Szentmiklósrá megy, hol aug. 20-án megkezdte előadásait. Műsorába operákat is felvette. Gyergyó-Szentmiklóson legelső dolga lesz, társulatának szolid fellépése által azon csorbát kiküszörülni, melyet itt az utóbbi időben egy-két szélhámos direktor a színészet tekintélyén ejtett.

Ügyes körjegyző. F. hó 1-én a csikkarczfalvi hativásáron két darab hamis ezüst forintos pénz került forgalomba. Egy zöldségárusnót boldogított vele valami ismeretlen egyén, kinek illetősége, személye iránt semmi tájékozottsággal nem bírt sem a rászedett és megesalt nő, sem az általa fellármázott piacnak egyetlen látogatója is. Könnyes szemekkel s fájó szívvel fordult a kiutat nem találó szegény asszony segélyért a csikkarczfalvi kör-községek tiszteltemeltő, humanus körjegyzőjéhez, Lázár Déneshez s rimánkodva panasolta ugyan megcsalását, de a tettes felől legkisebb információt sem tudott nyújtani. A körjegyző emberies gondolkozásból, de hivatalból is azonnal a nyomozás után látott s valóban pártját ritkító ügyességgel sikerült neki még az napon, nemcsak a két darab ezüst forintos tulajdonosát kipuhatolni, hanem még nyolcz darabot, összesen tehát 10-et találni egy újabb nemü pénzverde birtokosnál. Jelentését az illető hatóságoknál a további kutatás és illetékes eljárás végett megtette. E helyen csupán azon valóban dicséretre méltó eljárásnak legyen tisztelet szavazva, melylyel lélektani és arczismét feltételező tulajdona által egy a szegény nő vesztességét helyreütötte, valamint az esetleg jelentékenyebb csalásoknak elejét vette

Halálos ütés. Domuki Lung György és Tankó István munkabér miatt szóvitába keveredtek, miből tetteges verekedés fejlődött ki, s Tankó a kezében levő kasza fokával egy ütőtt föbe Lungot, hogy ez annak következtében még az nap meghalt. Tankó a tett elkövetése után a szeredai kir. törvényszéknél önként jelentkezett.

Tűz villámütés által. F. hó 9-én hajnalban Csik-Szentmárton felett egy hirtelen támadt borzasztó vihar vonult keresztül sűrű villámzással és dörgéssel, s már előre lehetett fölmi, hogy valahová beüt a menykő. Elég sajnos, ugy is történt. Épen 4 órakor lecsapott a vihar a Keresztes Lajos istállójára, melynek padlásán nagymennyiségű jó erdei széna, az alatta levő szekérszín alatt sok gazdasági eszköz vala berakva, s a szomszéd Nagy István csürelével együtt — melyben szintén sok jó takarmány volt — egy percz alatt lángba borult és porrá égett. Ez utóbbi gazda csak akkor lépett ki háza küszöbén, s az iszonyú villámzás által meglepetve, eszméletlenül a földre zuhant s az ez esés következtében meg is sebesült. Később magához jött ugyan, de még harmadnapján is reszketett egész testében az addig erőteljes, kemény ember. El égett még az Imre József csüre és a Nagy József sütőháza is. Hogy tovább nem terjedt a tűz, azt Isten után a szél kedvező irányának — merre épületek nem voltak — s a bekövetkezett zuhogó nagy esőnek lehet tulajdonítani. Az összes kár mintegy 1000 frtra tehető. Biztosítva 100—100 frtig csak a két első épület volt.

Gyujtogató. Gy.-Szentmiklóson egyik félreeső utcában f. hó 8 án éjjeli 11—12 óra között kigyuladt Pali Sándor nevű cigány-kovács háza, melyt hasznontérbe adott ki. A gyulást csakhamar észrevették s minden baj nélkül eloltották. A rendőrség nyomozván a tettest, tanuk vallomásai és alapos gyanuokok magát a tulajdonost terheltek, ki Csomafalván új házat vett és szentmiklósi házáat gondosan biztosította. A terhelő gyanuokokra a járásbírószághoz bekisérték, azonban tettest nem akarja beismerni, noha azon este a miket tett, vallomásával ellenmondásban van.

A pénzszerzés könnyebb módja. Folyó hó 1-én a csobányosi fűrészgyárban dolgozó Csicsói Tamás József egy kis pilhenésre Morfous karjaiba dülvén, míg ő a töke gyűjtésről álmodott, az alatt Dávid Károly madefalvi munkás aldig szerzett 3 frt 25 krját is harisnyája zsebéből tárczástól együtt ellopta. A bűnöst a csendőrség csendes helyre szállította, hol a fűrész zaja nem háborgatja.

Betöréses lopás. Csikkacsatószezi Erős Ignác házába a napokban ismeretlen tettes betört s annak 15 frt készpénzt ellopta, a csendőrség a tettest odavaló Sánta Ignác személyében felfedezte, ki a tényt elismervén, s a szentmártoni járásbírószághoz átadatott.

Egy kontár mészáros letartóztatása. Csikszentgyörgyi Tamás Imrénének mult hó 2-ik felében egy 38 frt értékű tehene az erdőn leütetett. A csendőrségi járőr a nyomozást megindítván, a tettest menaságujfalvi Ferencz József személyében kipuhatolta s a bíróságnak átadta.

Szent Istváni táncmulatság. A gyergyószentmiklósi ifjuság ez évben is megtogja tartani szokásos Szt. Istváni táncmulatságát. F. hó 11-én volt erre néve az alakuló gyűlés, hol a mulatságnak megtartását elhatározták. Belepti díj személyenkint 1 korona lesz, mely tisztán, — mi-

momentumok tehát azok, melyek a három legkedvezőbb ajánlattevők egyike vagy másika mellett felhozhatók. Ezeknek mérlegelése nem tartozik reánk, hanem igenis jogosult és helyén levő annak hangoztatása, hogy a kereskedelmi miniszter ur ne halasztja a döntést oly hosszúra, mint az első vonalrészlet tette, mert az a csekély árendegés, a mit az egyik vagy másik ajánlatból lefaraghat, nevétséges csekély azon kárösszeghez képest, mely a vasut késői megkezdéséből ugy magára az építkezésre, mint a Székelyföldre háramlik.

A megyei közigazgatási bizottság üléséről.

Csik-Szereda, aug. 11.

Vármegyénk közigazgatási bizottsága rendszeres havi ülését ma tartotta meg Mikó Bálint főispán ur elnökelete alatt, melyen a tagok közepes számban vettek részt.

I. Előadói jelentések.

A szakelőadók jelentéseiből kiemeljük a következőket:

Az alispáni jelentés szerint csupán az alispáni iktatóra mult hóban 1034 ügydarab érkezett be s abból 997 nyert elintéztést; marhalevel úrlap kiadatott 8700 db, fegyverszabdalom 2, utlevél 15 napra szóló 9, egy évre érvényes 166.

Az árvászeki elnök jelentése szerint árvászeki iktatóra 384 ügydarab adatott s abból 348 elintéztetett. Gyámi számadás beérkezett 12, gyámság alá került 48, hivatalból és saját kérelmére felszabadított 14 árva.

A gyámpénztárba befolyt 3991 frt 96 kr, abból kiadatott az árváknak 3106 frt 83 kr, tökécsített 600 frt, maradt a hó végén készpénz 285 frt 12 kr.

A megyei főorvos jelentése szerint a közegészségi állapot július havában a megelőző havinál nem volt kedvezőlenebb. A fertőző betegségek közül járványosan a ronszoló toroklob (somalafván 10, Gyergyó-Szentmiklóson 5 betegedési esettel; a kanyaró Alfaluban 12 betegedési esettel fordult elő.

A szeredai közkórházban 63 beteg ápolatott, kik közül meggyógyult 45 és további ápolás alatt maradt 18 beteg.

A kir. pénzügyigazgató jelentése szerint az 1895. évi adókiivetés, a hadmentességi díj és tegyveradó kivételével, teljesen befejeztetett.

A mult hónapban befolyt egyenesadóba 15358 frt 71 kr, hadmentességi díjba 24 frt, bélyeg- és jogilletékbe 2972 frt 27 kr, fogyasztási és italadóba 18928 frt 73 kr és dohányjövédékbe 21369 frt 82 kr, összesen 58653 frt 53 kr s így 5781 frt 92 krral több, mint a megelőző hónapban.

Az építészeti hivatalfőnök jelentése szerint a megye területén lévő állami és törvényhatósági közutak állapota a mult hóban jó volt.

A fedanyag szállítás az egész vonalon jól előre haladt, s csak most az aratás beálta miatt mutatkozik szűnet.

A kir. ügyész jelentése szerint a megye területén lévő bírósági fogházak mult havi személyforgalma 132 volt s ebből elítélt 115. Büntetés idejét költöztette 77, maradt letartóztatva 38. Büntetés főljelentelt 60, melyek között különös fontossággal bíró nem fordult elő.

A kir. tanfelügyelő szabadságon lévén, jelenlést nem terjesztett elő.

Az egyes jelentések észrevétel nélkül tudomásul vétettek.

2. Folyó ügyek.

Igazságügyminiszter urnak azon leirata, melyben értesítette a bizottságot, hogy a közigazgatási bizottságba a tisztügyész akadályoztatása esetére póttagul Koncz Albert k.-vásárhelyi alügyészt rendelte ki — tudomásul vétettek.

Ditró község képviselőtestületének az ottani polgári fiúiskola kilátásba helyezett államosítása iránt beadott kérése indokolt felirattal vallás- és közoktatási miniszter urhoz felterjesztetni határozatott.

Gál Endre t. ügyész erdőrendészeti bizottsági alelnöknek elhalálózása folytán ezen állásra szavazattöbbséggel Nagy Sándor h. tisztí ügyész választott meg.

Földmívelési miniszter ur a Szt.-Péter egyházmegyét alkotó 4 község bálványosi erdejének egyszerre szándékolt eladása iránti felterjesztésre tagadó választ adván, utasította a bizottságot, hogy az erdőhivatal, esetleg az erdőfelügyelőség felhasználásával eszközözendő ni helyi szemle s pontosabb felvételek alapján nyilatkozzék az iránt, vajjon az ezen erdőkre vonatkozó ideiglenes gazdasági tervjavaslathoz tartozó állab leirási adatok az 1887. óta beállott természetszerű leszámításával helyesek-e, s ha igen, az ezen állab leirásban 61—80 és 41—60 éveseknek jelzett állabokban átlag hány darab tulkoros, haszonnal tovább fenn nem tartható törzs fordul elő holdankint, s ezen törzsek a fiatalabb életképes csoportok közül ki-

használhatók-e a nélkül, hogy ez által az elérhető haszonnal arányban nem álló károk ne idéztetnének elő?

Kiemeli továbbá nevezett miniszter ur, hogy mivel a nevezett községek közös képviselőtestületének azon határozata, melylyel kimondotta, hogy az egész erdő talajjal együtt a visszavásárlási jog fentartása mellett örökön eladassék, nem egyéb a törvényes rendelkezések nyilvánvaló kijátszásánál; ez pedig a birtokos községek helyesen felfogott érdekeinek megrovása végett is lehetőleg megakadályozandó: a vármegye törvényhatósága vagyonfelügyeleti joga érvényesítendő s az idevonatkozó képviselőtestületi határozattól a jóváhagyás megtagadandó, de egyuttal mennyiben az értékesítési viszonyok a közel jövőben javulást mutatnának, az erdő fokozottabb mérvben való kihasználása iránt javaslat teendő.

A leirat tudomásul vétetett s megfelelő eljárás végett az erdészeti bizottságnak kiadatni határozatott, de egyuttal a tulkoros erdőknek a vasuti közlekedés megnyitásával egy tömbbe leendő eladása engedélyezése céljából felirat küldése mondatott ki.

Kaszab Soma és társa csobányosi fűrészgyárosok által a fűrészteleptől a Rugát tetőig építendő iparvasutnak e hó 13-án történt közigazgatási bejárásához a bizottság képviselőjére dr. Fejér Antal küldetett ki.

A megyei polgári leányiskolához Csikszentmártoni Márton Anna okleveles tanítónőnek az iskolaszék által lett megválasztása jóváhagyatott.

3 Indítványok.

Ifj. Molnár József indítványozza, hogy tekintettel arra, miszerint az italmérsi engedélyek megadásánál az 1888. évi 35. t.-cz. 6-ik szakasza értelmében hasonló feltételek mellett a helybeli illetőségűeknek előny adandó; tekintettel továbbá arra, hogy a pénzügyigazgató ur a hozzá intézett interpellációra adott válasza szerint a csiki vasutépítkezési és élelmezési részvénytársaságnak, mint helybeli illetőségűeknek a vasutépítés idejére az italmérsi munkások részére barakkokban leendő kiszolgáltatása végett, az italmérsi engedély kiadása iránt határozott feleletet nem adott; tekintettel arra is, hogy ez által a vasuti munkások részére az ital kiszolgáltatás szükséglete ki lesz elégítve; továbbá, hogy a kiméréseknek tulságos nagy száma ugy közrendőri, mint közbiztonsági szempontból aggályos; tekintettel végül arra, hogy az 1888. 35. t.-cz. 8-ik §-a szerint a meglévő kimérések száma a szükség követelményeinek megfelelőleg apasztható és így a kiadott engedélyek a hivatkozott t.-cz. 10. §-a szerint el is vonhatók: mondja ki a bizottság, miszerint elvárja a pénzügyigazgatótól, hogy a jövő ülésre előterjesztést tesz a bizottsághoz a vasutépítésre való tekintetből kiadott újabb italmérsi engedélyekről, az engedélyesek neveiről és illetőségéről, valamint arról, hogy nincs-e szándékában a többször hivatkozott törvény 10. §-a értelmében az idegen illetőségűek részére kiadott kimérések számának apasztása végett a kezdeményező lépéseket megtenni.

Az indítvány elfogadtatott s jelentéstétel végett a pénzügyigazgatónak kiadatott.

Indítványoztatott továbbá, hogy a kormányhoz kérdés intéztessék, miszerint bir-e tudomással arról, hogy a vármegye határszéli területén Preszekártól Tölgyesig egy Romániából ide átjött molle postakocsi szállítást eszközöl a nélkül, hogy az engedély az itteni hatóságoknak felmutatott volna.

Ezen indítvány szintén elfogadtatott.

Végül a megye alispánja indítványozza, hogy tekintettel arra, miszerint Biró Ábrahám mindszenti erdőor Köstelekben még május havában egy oláh embert lelőtt s még ez ideig vizsgálati fogásban van, mely hosszadalmas eljárás a közügyre s az erdőri szolgálatra bénítólag hat: kéressék meg az igazságügyi miniszter ur ő umga, hogy a kir. törvényszéket a vizsgálat gyorsabb befejezésére utasítsa.

Az indítvány határozattá emeltetett s a felirat küldése kimondatott.

Ezeken kívül még néhány kisebb jelentőségű ügy tárgyalatván le, a gyűlés délután 1/2 1 órakor véget ért.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Tanfeligyelő helyettesítés.** A vallás- és közoktatási miniszter Szabó Géza csikmegyei tanfelügyelőnek egészsége helyreállítására e hó 11-től kezdődőleg 6 heti szabadságidőt engedélyezett s helyettesítésével Bőjthy Endre megyei árvászeki elnököt bizta meg.

— **Arany lakodalom.** Csik-Szentmártoni Keresztes Gábor 1848—49-es honvéd hadnagy folyó hó 4 én tartotta házasságának 50 ik évfordulóját Csik-Szentmártonon a róm. kath. egyházból nevelő Szász Katalinnal. Még sok boldogságot kívánunk a szabadságharczos aggnak és életpárjának!

— **Színészet.** Deák Péter, a délvidéki színtársulat igazgatója 14 férfi és 14 nő nőtágból álló jól szervezett társulattal Borszékéből Gyergyó-Szentmiklósrá megy, hol aug. 20-án megkezdte előadásait. Műsorába operákat is felvett. Gyergyó-Szentmiklóson legelső dolga lesz, társulatának szolid fellépése által azon csorbát kiküszörülni, melyet itt az utóbbi időben egy-két szélhámos direktor a színészet tekintélyén ejtett.

— **Ügyes körjegyző.** F. hó 1-én a csikkarczfalvi letivásáron két darab hamis ezüst forintos pénz került forgalomba. Egy zöldségárusnót boldogított vele valami ismeretlen egyén, kinek illetősége, személye iránt semmi tájékozottsággal nem bírt sem a rászédett és megcsalt nő, sem az általa fellármázott piacznak egyetlen látogatója is. Könnyes szemekkel s fájó szívvel fordult a kiutat nem találó szegény asszony segélyért a csikkarczfalvi kör-községek tiszteletreméltó, humanus körjegyzőjéhez, Lázár Déneshez s rimánkodva panaszkodta ugyan megcsalását, de a tettes felől legkisebb információt sem tudott nyújtani. A körjegyző emberies gondolkozásból, de hivatalból is azonnal a nyomozás után látott s valóban párját ritkító ügyességgel sikerült neki még az napon, nemcsak a két darab ezüst forintos tulajdonosát kipuhatolni, hanem még nyolcz darabot, összesen tehát 10-et találni egy újabb nemű pénzverde birtokosnál. Jelentését az illető hatóságoknál a további kutatás és illetékes eljárás végett megtette. E helyen csupán azon valóban dicséretre méltó eljárásnak legyen tisztelet szavazva, melylyel lélektani és arczismét feltételező tulajdona által egy a szegény nő veszteségét helyreütötte, valamint az esetleg jelentékenyebb csalásoknak elejét vette

— **Halalos ütés.** Domoki Lung György és Tankó István munkabér miatt szóvitába keveredtek, miből tetteles verekedés fejlődött ki, s Tankó a kezében levő kasza fokával egy ütőte föbe Lungot, hogy ez annak következtében még az nap meghalt. Tankó a tett elkövetése után a szeredai kir. törvényszéknél önként jelentkezett.

— **Tűz villámütés által.** F. hó 9-én hajnalban Csik-Szentmárton felett egy hirtelen támadt borzasztó vihar vonult keresztül sűrű villámzással és dörgéssel, s már előre lehetett fölni, hogy valahová beüt a menykő. Elég sajnos, ugy is történt. Épen 4 órakor lecsapott a villám a Keresztes Lajos istállójára, melynek padlásán nagymennyiségű jó erdei széna, az alatta levő szekérszín alatt sok gazdasági eszköz vala berakva, s a szomszéd Nagy István csürével együtt — melyben szintén sok jó takarmány volt — egy percz alatt lángba borult és porrá égett. Ez utóbbi gazda csak akkor lépett ki háza küszöbén, s az iszonyu villámlás által meglepetve, eszméletlenül a földre zuhant s az ez esés következtében meg is sebesült. Később magához jött ugyan, de még harmadnapján is reszketett egész testében az addig erőteljes, kemény ember. El égett még az Imre József csüre és a Nagy József sütőháza is. Hogy tovább nem terjedt a tűz, azt Isten után a szél kedvező irányának — merre épületek nem voltak — s a bekövetkezett zuhogó nagy esőnek lehet tulajdonítani. Az összes kár mintegy 1000 ftrra tehető. Biztosítva 100—100 frtig csak a két első épület volt.

— **Gyujtogató.** Gy.-Szentmiklóson egyik félreeső utcában f. hó 8 án éjjeli 11—12 óra között kigyuladt Pali Sándor nevű cigány-kovács háza, melyt haszonbérbe adott ki. A gyulást csakhamar észrevették s minden baj nélkül eloltották. A rendőrség nyomozván a tettest, tanuk vallomásai és alapos gyanukok magát a tulajdonost terheltek, ki Csomafalván új házat vett és szentmiklósi házáat gondosan biztosította. A terhelő gyanukokra a járásbíróhoz bekisérték, azonban tettet nem akarja beismerni, noha azon este a miket tett, vallomásával ellenmondásban van.

— **A pénzszerzés könnyebb módja.** Folyó hó 1-én a csobányosi fűrészgyárban dolgozó Csicsói Tamás József egy kis pihenésre Moribus karjaiba dülvén, míg ő a töke gyűjtésről álmodozott, az alatt Dávid Károly madefalvi munkás adig szerzett 3 frt 25 krjät is harisnyája zsebéből tárczástól együtt ellopta. A bűnöst a csendőrség csendes helyre szállította, hol a fűrész zaja nem háborgatja.

— **Betöréses lopás.** Csikcsatószezi Eröss Ignác házába a napokban ismeretlen tettes betört s annak 15 frt készpénzt ellopta, a csendőrség a tettest odaváló Sánta Ignác személyében felfedezte, ki a tényt elismervén, s a szentmártoni járásbírósnak átadatott.

— **Egy kontár mészáros letartóztatása.** Csikszentgyörgyi Tamás Imrénének mult hó 2-ik felében egy 38 frt értékű tehene az erdőn leütetett. A csendőrségi járőr a nyomozást megindítván, a tettest menaságújfalvi Ferencz József személyében kipuhatolta s a bíróságnak átadta.

— **Szent Istváni táncmulatság.** A gyergyószentmiklósi ifjuság ez évben is megfogja tartani szokásos Szt. Istváni táncmulatságát. F. hó 11-én volt erre nézve az alakuló gyűlés, hol a mulatságnak megtartását elhatározták. Belepti díj személyenkint 1 korona lesz, mely tisztán, — mi-

után a multság költségeit az ifjuság tagjai hordozzák — a szegény tanulókat segélyező egyesület javára fordítatik. Meghívók már szétküldettek.

— **Köselés.** Erdész András impéri és kásonzfeltízi Máté Balázs s Pál Jókáim K. Feltizen egy Albert nevű korcsmárossal pálinkázás közben összeszölközvén, Máté Balázs zsebkést rántott elő s a korcsmároson könnyebb és az ennek segítségére siető odaváló Bodó Lajoson súlyosabb sebeket ejtett, Máté Balázs a csendőrség előtt tettét beismervén, a bírósághoz bekísértetett.

— **Meggyilkolt milliósos.** Augusztus 7-én délután óriási szenzációt keltett a fővárosban az a hír, hogy a jó idő óta országosan ismert Haas és Deutsch cég egyik főnökét Deutsch Lajost agyonlőtték. Világos nappal, négy órakerdelután, a legmozgalmasabb utcák egyikében, a Teréz-körút 44 sz. alatt levő irodájában. A gyilkos egy intelligens úri ember. Jólétszi Chászár Kálmán, fűrészgára van Máramarosban s a gyilkosságot azért követte el, mert valami követelést formált a Haas és Deutsch céggel szemben, a melyet ez, úgy látszik nem volt hajlandó kielégíteni. Jólétszi Chászár Kálmán, a kit jóra való derék embernek ismert mindenkik, azzal az eltökélt szándékkal lépett be Deutsch Lajos irodájába, hogy gyilkos legyen, ha nem teljesíti követelését, melyet méltányosnak és jogosnak vélt. Elkövette irtozatos tettet, aztán csöndesen átadta magát a rendőrségnek. A vizsgálat most azon iparkodik, hogy kiderítse okait a merényletnek, a közönség tetovázva keresi rugóit. Hogy az ország emez óriási vagyont szerzett cégnek főnöke ily véget ért: megdöbententi az embereket.

— **Két ló megmérgezése.** Simon Miklós szentsimoni molnárnak két lóból álló vagyona volt, melyek a megélhetésnek főbb eszközei voltak, mit odaváló Balló József irigy szemmel nézvé, mindkettőt megmérgezte. Neveztetet a csendőrség vizsgálat alá vévén, a néla megtalált bűnjelkekkel együtt átadta a kir. járásbírósnak.

— **Nyilvános számadás.** A gyergyószentmiklósi ipartestület által f. évi június hó 23 án az „alsó nyíren“ s folytatva az ipartestület kertjében rendezett nyári multság alkalmával felhívizetéseket tettek: Szekula Imre 4 fnt 50 krt, ifj. Márton Ferenc 80 krt, Csérgő Gyula, Erános Bogdán és Bocánszky István 50—50 krajczárt, Demeter Ferenc és Bajna András 30—30 krt. Fogadják a czél nevében köszönetünket. A multság összes bevétele 58 fnt 50 krt, kiadása 27 fnt 20 krt, tiszta jövedelme tehát 31 fnt 30 krt tesz, mit ezennel nyilvánosságra hozni kötelességünknek ismerünk.

— **Tenyészkanok beszerzésére kedvezmény a községeknek.** A m. kir. földművelésügyi miniszter azon ötletből, hogy az országban több helyt uralgó sertésvész miatt elpusztult tenyészkanokat némely községek pénzühiányában beszerezni s így a szükségletet pótolni képtelenek, elhatározta a kanok beszerzését megkönnyíteni, még pedig olyképpen, hogy a folyamodó községek részére a mezőhegyesi állami ménés uradalom sertés állományából nagyobb számban eladásra kijelölt kondorszörü mangalicza fajta, teljesen egészséges kanokat enged át 36 frtért, melyeknek az ára különben 60 frt volna. Együttal megengedi azt is, hogy a 36 frt vételár 3 félévi részletben törlesztessék. Miniszter ur ő nagyméltóságának ezen kedvező ajánlatát a községi előjáróságok figyelmébe ajánljuk.

— **„Millenium“** név alatt az államvasutak fennhatósága és annak budapesti városi menetjegyirodája vezetése alatt egy oly vállalat alakult, mely a jövő évben tartandó Ezredéves Országos Kiállítást meglátogatók részére módot nyújt kedvezményes vasuti utazásra és mérsékelt áru, már most biztosított elszállásolásra és ellátásra és pedig ez utóbbit az összes előkelő vendéglőkben és kávéházakban úgy a főváros, mint a kiállítás területén. Összköltségek a vasuti menetérti jeggyel és 2, 3, 4, 5 napi teljes ellátással 12 ftrtól felfelé. A másik figyelemre méltó előnye a fenti vállalatnak az, hogy a kibocsátandó füzetek kiengyelítésére részletfizetést köt ki, illetve enged meg. Különben utalunk a szerkesztőségünkben is kapható felhívásra.

— **Pléhedények tisztítása.** A vaspléből készült edények, ha hosszabb időn keresztül tűz fölött állanak, elvesztik szép fehér színüket s megfeketednek. Hogy ismét visszakapják fehér színüket: keverjünk össze fahamut közönséges olajjal, oly arányban, hogy az folyékony pépet képezzen; ezen péppel kenjük be aztán a pléhanyagot s kis idő múlva dörzsöljük le száraz gyapjuronggyal.

— **A hírlapokról.** Jelenleg mintegy tizenkét millió példány hírlap jelenik meg egy év alatt. Ha ezt az óriási csomó hírlapot egymás mellé raknánk nagyobb terület lepnének el, mint Buda és Pest együttvéve. — Megmérve a hírlapok sulya 781-250 tonna lenne; egymás felé rakva pedig 800 kilométer magas oszlopot képeznének. Ha valaki egy lapot öt perc alatt olvasna át, a hírlapokon száz évig volna olvasni valója.

— **Egy vidéki fiatal fűszerkereskedő-segéd alkalmazást keres. Hol? Megmondja a kiadóhivatal.**

KÖZGAZDASÁG és IPAR.

Mezőgazdasági statisztika.

Földművelési miniszter urnak alább szöszszerint közölt felhívását gazdaközönségünk meleg érdeklődésébe és kiváló figyelmébe ajánljuk. A mezőgazdasági statisztikai összeírások pontos és lelkiismeretes keresztülvitele minden gazdának saját érdekében fekszik, miért annak keresztülvitelét nemcsak támogatnunk, hanem abban segédkezniünk is kell. A miniszter felhívása így szól:

Felhívás

Magyarország gazdaközönségéhez.

Az 1895. évi VIII. t.-cz. a f. évi november hó 20. és 30-ika közt Magyarország területén általános mezőgazdasági statisztikai összeírást rendelt el. Nemcsak a kormány óhajítása volt ez, hanem hazánk gazdaközönségének is évek óta hangoztatott kívánsága.

A tengerentúli nagy gabonatermesztő országok versenye s a termények árának rendkívüli hanyatlása Európaszerte, évről-évre nehzebbé teszi a mezőgazdaság helyzetét. Súlyosan érezzük mi is ezt a válságot s a kormány és a társadalom vállvetett erőfeszítésére van szükség, hogy megállhassunk a mostani viszonyok között s megvetlessük a mezőgazdaság újabb virágzásának alapját.

De arra, hogy helyesen tűzzük ki a czélt s jól válaszszuk meg az utakat és módokat a helyzet javítására, szükségünk van a hazai viszonyok és állapotok beható, alapos megismerésére, a mit azonban nem érhetünk el másképp, mint egy lelkiismeretes, pontos, részletes statisztikai összeírás segítségével.

Belátta ezt a mezőgazdasági érdekek minden igaz barátja és illetékes képviselője; belátták legkiválóbb gazdáink, belátták a gazdasági egyesületek, belátta a kormány. A törvényhozás pedig áldozatot nem kimélve, pártkülönbség nélkül, ritka egyértelműséggel szavazta meg a nagyterjedelmű adatgyűjtés és feldolgozás költségeit.

Lesz-e haszna az áldozatnak? Lesz-e sikere a fáradozásoknak? Az egyedül a gazdaközönségtől függ! Ha a valóságnak teljesen megfelelő adatokat nyerünk, megvethetjük azt a biztos alapot, melyre nyugodtan építhetünk, de ha a valóságtól eltérő hamis adatok folynak be, nemcsak a sok költség, munka, fáradozás vesz kárba, hanem a magyar mezőgazdaság felvirágoztatásán fáradozó hatóságok és szakörök annak veszélyére is ki lesznek téve, hogy a valótlán adatoktól félrevezetve, hasznos helyett káros intézkedéseket tesznek.

Az adatok bevallásánál tehát legelső feltétel a teljes őszinteség. A titkolózással gazdaközönségünk csak magának ártana; olyforma volna ez, mintha a beteg azon igyekeznék, hogy az orvos valahogy el ne találja baját, hanem egészen más betegség ellen gyógyítsa.

A tiszta valóságnak bevallásából senkire semmiféle kár vagy hátrány nem háramlik. Felkérem ennelfogva a hazai gazdaközönséget, hogy ha netalán itt-ott olyan balvélemények támadnának, hogy ez az összeírás adóztatási czéllal történik, világosítsák fel a tévelygőket és félrevezetetteket s magyarázzák meg, hogy ezek az adatok kizárólag a mezőgazdaság és a földművelő-nép érdekében gyűjtettek; adóhivatalok vagy más pénzügyi hatóságok még csak látni sem fogják ezeket; szóval a mezőgazdasági statisztikai összeírás nincs összekötve semmiféle adóztatási czéllal.

De felkérem gazdaközönségünket, ügyeljen arra is, nehogy egyesek tréfából vagy hiúságból valljanak be hamis adatokat s az ily kicsinyes, nevetséges emberi gyarlóságok meghiusítsák a nagy, országos mű sikerét.

A mezőgazdasági statisztikai összeírás az egész, nagy gazdaközönség buzgó, tevékeny közreműködése nélkül eredményes nem lehet. Az ország és saját érdekük egyaránt kívánja, hogy tegyenek meg minden lehető a munkálat érdekében. Minden gazdálkodó már jó előre tekintsen körül figyelmesen gazdaságában, jegyezze fel, hogy mennyi földön gazdálkodik, mennyi és milyen gazdasági eszköze, házi állata, stb. van, hogy annak idején egész pontosan jelenthesse be az adatokat az összeíró ügynököknek.

Az egész összeírás munkálatban legfontosabb személy az összeíró ügynök. Kívánatos, hogy erre az igen fontos állásra a legintelligensebb gazdák, birtokosok vállalkozzanak. Nem alázza ezzel meg magát senki, legyen bármily nagy ur vagy előkelő személyiség. Sőt díszöséget szerez vele, mert polgári kötelességet híven teljesíteni s osztályérdeket tisztos munkával szolgálni: csak emelhet mindenkit a közbecsülésben. Ne engedjék gazdáink, hogy összeíró ügynökökül olyanok alkalmaztassanak, kik a földműveléshez csak alig értenek, vagy ha értenek is, nincsenek közvetlenül összeforva a mezőgazdaság érdekével. Az öntevékenységre a legszebb alkalom kínálkozik, mutassák meg gazdáink, hogy abban a nagy és fontos társadalmi osztályban, melyet ők képviselnek, van elég közszellem, van elég értelmiség, van elég buzgóság s mikor saját javuk, boldogságuk forog szóban, nem állnak félre összedugott kézzel.

A magyar gazdaközönségnek nemcsak hazafiságára, hanem saját jól felfogott érdekére hivatkozom s gazdáinkat a legelsőtól a legutolsóig teljes bizalommal kérem fel, hogy a mezőgazdasági statisztikai összeírás nagy munkáját minden kitelhető módon támogatni és előmozdítani sziveskedjenek.

Budapest, 1895. július hó 19-én.

Gróf Festetics Andor, s. k.
földművelésügyi m. kir. miniszter.

C S A R N O K.

Az óserő.

— Rajz. —

(Folytatás.)

— Egyszer egy ünnepnapon a templomban ülünk — folytta tovább az öreg — hallgassa meg tekintetes ur. — A pap olvassa az imádságot. Én kísértem a könyvben a könyörgést. Egy helyt azt vettem észre, hogy a pap rosszul mondja az imádságot. Én se leszek rest, oda kiáltok, hogy:

— Hohó! rosszul mondta: a könyvben nem úgy áll!

Nagy csendesség következett erre. A pap méregbe jött, oda kiáltott a megyebírónak:

— Vezesse ki ezt az embert!

— Ekkor én felugrottam a helyemből s azt kiáltottam:

— A ki ide jö!

Senki sem mert hozzám közelíteni.

Annyi bizonyos, hogy nem kellett ébresztgetni a templomban a hiveket ez alkalommal, mint azelőtt. Ébren volt ott mindenki s csak az én kezemben marokra fogott könyvet nézte apraja, nagyja.

Mikép bonyolódott le ez újabb csomó: nem részletezem, csupán a végeredményt mondom meg, mely szerint a papi szék, melynek elébe került az ügy, meghagyta Mátyás bának, hogy ezután hasonló kirohanásoktól — az Isten házában — tartózkodjék.

Nem teljesült ekkép irigyének az a baljósata, hogy az „urfit“ (így nevezték Méréfalván Pál Mátyást) bizonyosan megbüntetik legalább ezer forint erejéig. Nem bizony, mert az udvarhelyi nagy pap előtt is megbizonyított, miszerint nem a papjának, hanem neki volt igaza.

És ő vigan dalolhatta hazafelé menve a szerkerén, a mint megszabadult a szent szeszszíó elől, kedvencz nótáit:

Sárgalábú madárka,
Ne szállj minden ágra:
Én sem halok mindenkor
Derekalyos ágyba!
Aló neki kenderfü,
Ez a papok tánca;
Rökafarku vadmacskának
Ez a fordítása.“

Kölesön lisztet kértem,
Pénzzel vaját vettem:
Mégis galambomnak
Pogácsát sütöttem.

„Ugy megyünk a menyországba,
Mint a galamb a lyukába“ stb.

De nem mondanék igazat, ha azt állitanám, hogy Mátyás bá minden pappal szemben ily kegyetlenül viselte magát. Akadt közöttük egy, a kit — bárha a papokkal egyáltalában nem rokonszenvezett — kisegített a hinárból, a melybe egy alkalommal egy czigány-gyermek temetésén keveredett.

— Meghal egy gyönyörű, göndörhaju cigány-purdé a méréfalvi határban tanyázó cigány-csapatnál. Tehetős szülők gyermeke lévén, a cigányok illendően akarták a gyermeket eltemettetni. Meghívták a helyiség lelkészét a szertartás végzésére és hogy annál bizonyosabb legyen megjelenése, előre kifizették neki a temetés árát.

A hidon ültem s néztem a temetési menetet, a mely felém tartott. Egyszer — a mint a patak hidján túl már a sircödörhöz értek volna — hát látom, hogy számtalan meztelen fenyegető kar emelkedik egymás után az ég felé, miközben a cigányok egyre azt kiabálták:

— Prédikáljon tisztelendő ur, mert mi megfizettük.

A szegény pap zavarba jött. A cigányok még hangosabban követelték a szolgálattételt. Már szinte ütlegekre került a dolog.

— De ilyen amolyan adta! Én a papunkat nem hagyom — gondolám magamban — s egy úgrással az egymást lökdöső, megszorodott szívű atyafiak között termettem.

— Mit akartok a pappal? kiálték hozzájuk.

— Azt, hogy prédikáljon, mert megfizettük.

— Ugy, hisz látjátok, hogy rosszul lett szegény.

— Mindegy, mi megfizettük! — zúgták iszonyuan.

Nekik igazuk volt, hiba volt a paptól, hogy előre felvette a paptól a temetés árát. Ők azt tették csupán, a mit velük szokott tenni egy-egy vig legény, a mikor kezükben hegedűt lát, kiabáltak vezettől: huzd rá!

A nagy zavarban egy gondolatom támadt.

— Mórék! — mondtam, ha elfogadtok, én folytatam a tisztelendő ur helyett a szolgálatot.

— Lássuk — kiálták egyhangulag.

Oda állottam a sir szélére fejtől és — miután a pap beszentelte a halottat — elkezdtem az éneket:

„Vidd el uram, vidd e magas, szép cigány-purdának a lelkét és a magas mennyországban ültöztessd fel zsinóros, piros nadrágba, sárga sarkantyus csizmába, mert itt a földön eleget járt hajonfejt és mezitláb.

Idvezlegy te szép cigányszál,
Mennyben értünk ugrádozzál!”

Az örök nyugodalmat nem mertem mondani, mert azt a cigány nem szereti.

A mig én ezt a nótát énekeltem a temetési ének nótájára, az alatt a pap és kántor beszöktek a szilvásba s elmenekültek. Senki sem ügyelt rájuk, mert az összes cigányság csak engemet bánt. Eléfutottak mind közelembé és úgy hálálkodtak.

— Fizesse meg az Isten! fizesse meg az Isten! Tiszta papságot érdemelt volna, tisztelt kántor ur! Maga a mennyországban is jól fog ugráncsolni, mert itt a földön is jól ugráncsolt.

— Természetes, hogy az egész szertartást a legkomolyabban végeztem, pedig szinte megfojtott a kacagás.

A temetés végeztével körülfogtak, nem tudtam tőlük megmenekülni; részt kellett vennem velük a torban. Majd megették úgy szerettek. Mindent elém raktak, a mi jó volt a sátor alatt. Mit volt mit tennem: ennem innom kellett velük egész éjjel. Szerettem volna megszökni tőlük, de félttem, hogy észreveszik s megvernek, mert a cigány, ha aranyfiútos az orra, akkor is csak cigánynak marad. Csak 3-ad nap reggel tudtam elmenekülni tőlük, akkor is úgy, hogy holtrészegen mind elaludtak a földön hosszan nyulva.

Anyám s a feleségem sirva jöttek elém. Azt hitték örökre oda lettem s már harangoztatni akartak, hogy misét szolgáltatassanak a lelkem üdvösségiért.

De még az öreg pap is megköszönte, hogy megmentettem őt a halálos veszedelemből.

A humornak mily megbecsülhetlen ere van a Mátyás bá kebelébe rejtve, már ez az egy történet is eléggé igazolná, ha nem volna minden szava egy-egy gyöngyszeme az örökké derült kedély mosolygó terményeinek.

Hiányos lenne a kép, a mit eddig Mátyás báról elmondottam, ha el nem mondanám még azt is, mily nagy ügyességgel van megáldva, mint vadászoknak is az ő szemre való alakja a természetből.

(Vége köv.)

Apróságok.

A színhásban. Budapesten a városligeti színházban oda azól minap egy apa kisebbik fiához:

— Ne hajolj úgy ki gyerek, mert ha lepolyogsz a zárt-székbe 1 forinttal többet kell majd érted fizetnem

A költői lelkü disznópásztor. Németországban az eschenbachi erdőben pár nap előtt egy 24 éves disznópásztor felakasztotta magát egy fenyőfára. Zsebébe papirosba csavargatva egy darab szalonnát találtak, a mely valószínűleg utolsó falatozásából maradt meg. A szalonnánál érdekesebb volt az a papiros, a melyen a következő vers volt olvasható:

„A tölgyek pusztulnak s nem adnak makkot;
Szegény kis kocszám, de soványok vagytok!
A mezőket Isten szintén nem locsolja,
A határba nincs egy tenyérnyi pocsólya

Ilyen viszonyok közt én hát minek éljek?
Hogyha szebb jövődöt immár nem remélek.
A haláltól nekem egy fogam sem vaczog.
Isteu veled világ, disznók és malaczkok!

Jelenet a fogorvosnál. B. N. fogorvosnál egy napon egy fiatal, szerény hölgy jelent meg s mikor az orvos elővette a kis foghúzó szerszámot, a kisasszony reszketni kezdett:

— Ah, ugy félek doktor ur!
— Kérem mindjárt tul leszünk.
— Igen ám, de azt hallottam, hogy drágán dolgozik.

Az utolsó fogak.

Tanítónő: Hogyan nevezzük azokat a fogakat, melyeket utoljára kap az ember?

Leány: Illemis fogaknak.

As első ember. Egy vendéglőben hol magyarok és németek voltak a hivatalosok, az a kérdés merült fel, hogy magyar volt-e az első ember vagy német. A német sógorok nagyban hangzótták, hogy de biz német volt ő kegyelme; mire egy magyar ekkép válaszolt:

— Megadjuk magunkat. Adámnak csakugyan németnek kellett lennie, mert az Isten, a mint Mózes megírta, néhány nap mulva — így szólta vala: „Bánom, hogy embert teremtettem.”

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Dr. BOCSKOR BÉLA.

FOMUNKATÁRS GYERGYÓBAN:

HOCHSCHILD LAJOS.

KIADO- és LAPTULAJDONOS:

GYÖRGYJAKAB MÁRTON.

Szám 2481—1895.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A gyergyószentmiklósi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a gyergyószentmiklósi Benedek János végrehajtónak odaváló Balázs József (Istváné) végrehajtást szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék (a gy.-szentmiklósi kir. járásbíró) területén lévő Gy.-Szentmiklós község határán fekvő a gyergyószentmiklósi 671. sz. tjkvben foglalt 2216. hrsz. a. ingatlanára az árverést 400 frban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az az 1895. évi szeptember hó 26-ik napján délelőtti 9 órakor ezen telekktvi hatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 40 frot készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyam-számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Kelt Gyergyó-Szentmiklóson, 1895. évi május hó 10-ik napján.

Páll Venczel,

kir. aljbíró.

Sz. 3340—1894.

tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A csikszeredai kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Veress Gábor csiktaploczai lakos végrehajtónak, Silló Károly és Silló Bálint csikcsicsói lakosok végrehajtást szenvedő elleni 50 forint tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a csikszeredai kir. törvényszék területén lévő, Csik-Csicsó község határán fekvő, csikcsicsói 161. sz. tjkvben A + alatt foglalt Silló Bálint végrehajtást szenvedett nevében álló 1. r. 252. hrsz. számú belsőre 400 frt, 2. r. 471. hrsz. kertre 8 frt, 3. r. 1758., 1759., 1829. hrsz. szántóra 160 frt, 4. r. 1907., 1908. hrsz. szántóra 113 frt, 5. r. 1929. hrsz. szántóra 106 frt, 6. r. 2747. hrsz. szántóra 48 frt, 7. r. 3469. hrsz. szántóra 43 frt, 8. r. 3498. hrsz. szántóra 46 frt, 9. r. 3509. hrsz. szántóra 44 frt, 10. r. 3814. hrsz. szántóra 74 frt, 11. r. 4026. hrsz. szántóra 77 frt, 12. r. 4272. hrsz. szántóra 125 frt, 15. r. 4929. hrsz. kaszálóra 146 frt, 16. r. 6079. hrsz. kaszálóra 35 frt, 17. r. 6100. hrsz. kaszálóra 31 frt, 18. r. 6418., 6419. hrsz. kaszálóra 218 frt. Csik-Csicsó község határán fekvő, a csikcsicsói 745. sz. tjkvben A + alatt foglalt, Silló Károly végrehajtást szenvedett nevében álló 1. r. 6366/1. hrsz. kaszálóra 82 frt. Csik-Csicsó község határán fekvő, a csikcsicsói 1404. sz. tjkvben A + alatt foglalt, Silló Bálint végrehajtást szenvedett nevében álló 1. r. 6625/2., 6626., 6627. hrsz. számú kaszálóra 70 frt. Csik-Csicsó község határán fekvő, a csikcsicsói 1405. sz. tjkvben A + alatt foglalt, Silló Károly végrehajtást szenvedett nevében álló 1. r. 3281. hrsz. szántóra 17 kr s így összesen 1843 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1895. évi szept. hó 11-ik napján d. e 9. órakor Csik-Csicsó község határán megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. évi LX. törvénycikk 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt magyar királyi igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság.

Csik Szeredán, 1894. december 22-én.

Kozmucza Péter,

kir. törvsi bíró.

„Hazai és Külföldi Bank jelzálog Kölcson K.“

Budapest, Kerepesi-ut 65. II. emelet 24.

40 évi 5 1/2, 50 évi 5% törlesztési kölcsön földbirtokra, vidéki házakra és telkekre. Malmok és gyárak 32 évre 6% amortizáció uton, házak építkezési kölcsön 50% megkezdésnél, 50% teljes felépítés után 6% kamat mellett. Személyhitel 1/4 évi törlesztésre egész 10,000 forintig 6 és 7% pontos lebonylitása.

Hazai és Külföldi

Bank jelzálog Kölcson (K.)

2—12

Budapest, Kerepesi-ut 65.

Egy tanuló

3-3

felvétetik Fränkl Dezső fűszer- és kézműáru-kereskedésében, Csik-Szereda.

Eladó

Csik-Menaságon, Benedek Gábornál 6 méter-mázsatiszta pergetett mézmmázsánként 45 frt, klgramja 50 kr; **tisza esemege lépesmész** táblánként, klgramja 80 kr; **mézeczet** literre 16 kr; végül **20 család méh**, családonként 5 forint. 2—*

Tanulónak

egy jó családból felvétetik **Zakariás Jakab fűszer- és vaskereskedésében**, Csik-Szépviszen. 2—2

SCHLICK-féle vasöntőde és gépgyár részvénytársaság **BUDAPESTEN.**

Gyár és irodák: **VI. ker., külső váci-ut 29—35.** Városi iroda és raktár **Podmaniczky-utcza 14.**

Gőz- és járgány eséplő-készületek, számos első díjjal kitünt. SCHLICK-féle szab. 2 és 3 vasu ekék, mélyítő és egyetemes aczél-ekék.

eredeti SCHLICK- és VIDATS-féle egyvasu ekék, talajmivelő eszközök valamint **Schlick-féle szab. „HALADÁS” sorbavető-gépek.**

Takarmánykészítő gépek, darálók, örlőmalmok és mindennemű gazdasági gépek. Eredeti amerikai kéveköto és marokkrakó arató-gépek, és fűkasszáló-gépek, szállítható mesei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak. Árjegyzékek ingyen és bérmentve. 8—12

